

Hội thảo

**TỰ DO HOÁ THƯƠNG MẠI ĐỐI VỚI
HÀNG HOÁ VÀ DỊCH VỤ MÔI
TRƯỜNG TẠI VIỆT NAM**

Hà Nội, 14/9/2015

TP. Hồ Chí Minh, 24/9/2015

Kinh nghiệm quốc tế trong đàm phán tự do hóa thương mại đối với hàng hóa và dịch vụ môi trường: Bài học kinh nghiệm và các lựa chọn cho Việt Nam

© Dr. David Luff

luff@appletonluff.com

APPLETON LUFF
INTERNATIONAL LAWYERS

MỤC LỤC

1. Giới thiệu
2. Hàng hóa môi trường
3. Dịch vụ môi trường
4. Đánh giá chung

Giới thiệu

- Khuôn khổ pháp lý quốc tế liên quan bao gồm các cam kết của các hiệp định WTO, chính là GATT và GATS, và các FTA khu vực và song phương, các hiệp định quốc tế liên quan đến thương mại khác, đặc biệt là các hiệp định có mục đích bảo vệ tài nguyên thiên nhiên (Hiệp định đa phương về môi trường "MEAs").
- Các quy tắc và luật quốc tế về thương mại hàng hóa và dịch vụ môi trường không tạo nên một môi trường pháp lý đồng nhất. Nghĩa vụ của các quốc gia tham gia vào thương mại quốc tế rất đa dạng, và phụ thuộc rất nhiều vào các điều kiện khác nhau.

Hàng hóa môi trường (1)

- Việt Nam có tham gia vào quá trình phát triển các hình thức tự do hóa thương mại mới. Việt Nam là một thành viên của APEC.
- Việt Nam nhất trí với Danh mục các hàng hóa môi trường của APEC – hay còn được gọi là **danh mục của APEC** – đây là cơ sở để Việt Nam tiếp tục tự nguyện giảm thuế đối với hàng hóa xanh trong danh mục này xuống dưới ngưỡng 5% vào cuối năm 2015.
- Quy mô thực tế của danh mục này vẫn là hạn chế, vì mức thuế quan trong bình tất cả các nước này áp dụng với hàng hóa môi trường chỉ là dưới 5%.
- Vấn đề quan trọng nhất là về các tiêu chuẩn và quy định kỹ thuật.

Hàng hóa môi trường (2)

- Chế độ thương mại đối với hàng hóa xanh tương đối tự do
- Việt Nam không tham gia đàm phán về môi trường trên các diễn đàn nào khác trừ APEC – ví dụ như Hiệp định hàng hóa môi trường (“EGA”)
- Việc đầu tiên và quan trọng nhất là EGA có thể đặt ra một vài quy định mới hiệu quả hơn đối với các biện pháp phi thuế quan

Hàng hóa môi trường (3)

- Việc đánh giá tất cả các hệ quả về kinh tế của các đàm phán tự do hóa đang diễn ra là một yếu tố cần thiết cho quá trình hoạch định chính sách thương mại
- Cần phải áp dụng chiến lược đàm phán thương mại phù hợp để tham gia đàm phán có hiệu quả - lập danh mục các sản phẩm sẽ được giảm thuế, có thể xác định theo nhu cầu sử dụng địa phương hoặc lợi thế so sánh

Hàng hóa môi trường (4)

- Trong trường hợp của Việt Nam, hầu hết các nhu cầu về hàng hóa môi trường là để phục vụ cho sử dụng địa phương mà ngành công nghiệp sản xuất hàng hóa môi trường hiện tại ở Việt Nam còn nhiều hạn chế. Vì vậy, cần phải đảm bảo sự sẵn có về hàng hóa môi trường.
- Thuế quan ở Việt Nam vốn đã khá thấp. Tuy nhiên, vẫn cần phải ghi nhớ rằng trong quá trình tự do hóa quan trọng nhất là cắt giảm và xóa bỏ hàng rào phi thuế quan

Dịch vụ môi trường (1)

- Việt Nam đã thực hiện một vài cam kết tự do hóa việc tiếp cận dịch vụ môi trường ở mức độ GATS
- So với Việt Nam, các nước khác trong khu vực đã thực hiện nhiều cam kết trong các FTA hơn là các cam kết ở mức độ GATs
- Singapore: 19 FTA, Ấn Độ: 10, Malaysia: 11 và Việt Nam: 6
- Trong một số FTA (ví dụ như FTA với Mỹ, Peru, Panama, Hàn Quốc và Úc), Singapore đã cam kết tự do hóa hoàn toàn thương mại dịch vụ môi trường. Biểu cam kết của Singapore chỉ có **danh mục chọn-bỏ** là các ngoại lệ, trong đó một số biện pháp phân biệt đối xử có thể được áp dụng

Dịch vụ môi trường (2)

- Thương mại dịch vụ môi trường có thể đẩy mạnh đáng kể chuyển giao công nghệ và đem đến cho doanh nhân địa phương khả năng tiếp cận kiến thức và công nghệ tiên tiến hiện đại nhất mà các nhà cung cấp dịch vụ ở địa phương chưa có.
- Các cam kết mà Singapore đã ký kết cho thấy rõ rằng không phải chỉ có một phương thức tự do hóa thương mại hiệu quả duy nhất trong lĩnh vực dịch vụ môi trường: Singapore ưa chuộng tự do hóa dịch vụ môi trường thông qua các FTA hơn là qua WTO.
- Trong các FTA, đều có thể theo đuổi cả danh mục chọn-bỏ và danh mục truyền thống dựa trên các cam kết tích cực, như trường hợp của Singapore.

Nhận xét chung

- Bất kỳ các cam kết sâu hơn nữa nào về EGS đều có thể tạo điều kiện thuận lợi một cách đáng kể cho hợp tác thương mại nói chung với các nước thứ 3.
- Vấn đề về hàng hóa và dịch vụ xanh có thể đóng vai trò quan trọng trong **quá trình thể hiện và đàm phán lợi ích thương mại của Việt Nam trong các đàm phán đa phương hoặc song phương.**

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (1)

- Các cuộc đàm phán về thương mại và môi trường được tiến hành dưới sự bảo trợ của Ủy ban Thương mại và Môi trường của WTO - Phiên họp đặc biệt, tập trung vào việc tăng cường bảo vệ môi trường bằng cách giảm hàng rào thuế quan và phi thuế quan đối với thương mại hàng hóa và dịch vụ xanh.
- Vào giai đoạn đầu của các đàm phán, vấn đề đáng quan tâm chính là việc định nghĩa đúng đắn các hàng hóa và dịch vụ môi trường sẽ là đối tượng của các cam kết giảm thuế.

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (2)

- danh mục của APEC được hoàn tất đem lại động lực thúc đẩy cho các cuộc đàm phán.
- Ngày 24 tháng 1 năm 2014, các nước Úc, Canada, Trung Quốc, Costa Rica, Đài Loan, Liên minh Châu Âu, Hồng Kông, Nhật Bản, Hàn Quốc, New Zealand, Na Uy, Thụy Sĩ, Singapore và Hoa Kỳ đưa ra một sáng kiến (gọi là "sáng kiến Davos") để tối thiểu cũng theo đuổi đàm phán đa phương về EGA trong bối cảnh của vòng đàm phán Doha. Israel, Thổ Nhĩ Kỳ và Iceland cũng đang tham gia các đàm phán này.

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (3)

- Danh mục sơ bộ các hàng hóa môi trường – dựa trên các hàng hóa được đề xuất bởi các bên đàm phán – đã hoàn tất ở vòng đàm phán thứ 5.
- Vì thế, bất kỳ bản mới nào nhằm mở rộng danh mục các hàng hóa môi trường sẽ không được xem xét. Trong các vòng đàm phán về sau, danh mục này sẽ được hoàn thiện, và các bên đàm phán sẽ bắt đầu bàn về các vấn đề khác liên quan đến EGA

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (4)

- Các đàm phán về hàng hóa xanh đang diễn ra trên diễn đàn WTO được tin là có ảnh hưởng lớn đến việc tăng cường thương mại hàng hóa môi trường, vì các nước đưa ra “sáng kiến Davos” chiếm khoảng 86% thương mại hàng hóa xanh của thế giới.
- Hơn nữa, các đàm phán này được xem như là hỗ trợ cho các kết quả thuận lợi của các đàm phán về khí hậu đang diễn ra mà được dự kiến sẽ hoàn tất trong tháng 12 năm 2015 tại Paris. Các cam kết quốc tế mới liên quan đến thương mại hàng hóa xanh được tin là đại diện cho một bước tiến quan trọng trong việc tăng cường các nỗ lực phòng chống biến đổi khí hậu nguy hiểm.

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (5)

- Phương pháp tiếp cận của các cuộc đàm phán, cũng giống phương pháp của danh mục các hàng hóa môi trường của APEC – tại thời điểm này – dường như là phương pháp duy nhất có thể chấp nhận được – chí ít là trên diễn đàn đa phương.
- Mặc cho việc áp dụng mô hình tự do hóa thương mại hàng hóa môi trường của APEC gây ra một số thách thức và khó khăn.
- Cần phải có một cơ chế rà soát gắn liền với danh mục.

Kinh nghiệm từ các đàm phán WTO về EGS đang diễn ra (6)

- Các cơ quan hải quan của các quốc gia ký kết hợp đồng cần phải tránh việc thực thi không nhất quán EGA. Vì danh mục được dựa trên “ex-outs” (là hàng hóa không được phân loại riêng theo mã HS ở mức 6 con số mà phân loại trong biểu thuế quốc gia ở mức 8 hoặc 10 con số), không nhất thiết phải có sự phân loại hải quan thống nhất cho các hàng hóa này.
- EGA không thể là một cơ chế tiêu chuẩn hóa bổ sung
- Các khiếm khuyết trong danh mục của APEC có thể sẽ được giải quyết bởi các nhà đàm phán EGA.

Nhận xét

- Việt Nam nên cân nhắc việc tham gia đàm phán EGA và học tập Singapore.
- Cần phải xác định rõ các hàng hóa ex-outs sẽ được đưa vào danh mục các hàng hóa môi trường được tự do hóa.

Xin cảm ơn!

Luff@appletonluff.com

THANK YOU

Contact :

EU-MUTRAP Project Management Unit

1203, 12th Floor, Office Building, Hanoi Tower,

49 Hai Ba Trung, Hoan Kiem, Ha Noi

Tel: (84 - 4) 3937 8472

Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(workshop materials are available on this Website)